

Mahjas weefis.

Makfa ar peefubtiſchannu
par paſti:
par gadu 1 rub. 60 lap.
" puſgadu 85 "

Makfa beſ peefubtiſchannas
Rihgá:
par gadu 1 rub. — lap.
" puſgadu 55 "
" 3 mehneſchi 30 "

Mahj. w. teet iſ dohts feſt-
deenahm no p. 12 fahtſt.

Makfa
par fludinajchanu:
par weenas fleijas ſmaltu
rakſtu (Petit-) rindu, jeb
to weetu, to tahda rinda
eenem, makfa 10 lap.

Medatſija un ekſpedizija
Rihgá,

Ernt Plates bilſchu- un
grahmatu- drukatawá pee
Pehtera baſnijas.

Ernt Plates, Mahjas weefa ihpaſchneekſ un apgahdatajſ.

Mahjas weefis iſnahſ ween reis pa nedetu.

N°. 32.

Seſtdeená, 9. Auguſt

1875.

A b d i t a j s.

Jaunatahs ſinas. Telegrafa ſinas.

Geſchſemes ſinas. No Rihgas: iſbrauzeens ſatumde, apſweizinaſchana u. t. pr. Iſ augſhgala: traks ſwehrs un wina darbi, dſimſchannas ſwehtfi. No Sudascheem: iſchiganu nebuſchana, winu trahpſchana u. t. pr. No Balkas: wingroſchannas ſwehtfi, — behrnu ſwehtfi. No Lohds muſſſchannas: tureenás buſſchana, dſiſhwe un eeradumi. No Aiſpites puſes: pahſ ſchloſas buſchannas.

Balkas kreises ſtohlotaſu konſerence. Waaka Garnijs. Pahſ Wahzu un Latweeſchu walodás runajchanu Latweeſchu weefibas wataros. — Un neewed muhs ſahrdinaſchana. Lubgſchana. Grahmatu ſina.

Peelikumá: Trihſſahrtigi ſohdehts, — Mahjas meers. Graudi un ſeidi.

Jaunatahs ſinas.

No Balkas apgabala 3. Auguſtá f. g. Kad nu no daudi ſitahm daschahm puſehm neſ laikraſti ſinas par ſcha gada auglibu, tad ari grihu zeen. laſitajeem no ſchahs puſes ari to peemineht. Ari munis jaſuhrojahs par leelu ſauſumu, kas tuhliſt no wafaras-ſwehtkeem eejahlahs un lihds Annas deenai paſtahweja, til tani ſtarpá kahdas pahri reifes druſſin tá ká apſprizeja. Tahds ſauſs un karſts laiks palihdſeja gan ſeenu labi ſagrahbt, kas ſchogad wairak buhs ká pehrn, bet wafareju, tapat ká dahſa augtus it zeeſchi apſpeeda, it ihpaſchi linus. Ugrakt ſehtai wafarejai nekaites nekas, bet til wehlaka bij leela ſauſuma deht apſpeesta, bet nu atſpirgtees ja ne wairak, tad labaki eebreedehs. Rudſi gohds Deewam labi, tapat ari kweeſcheem nekas nekait. Rudſi jaw noplauti un kweeſchi eefahkti, tapat ari lini jaw pluhkt ſahkti. Par weſelibu runajohſt newaram deefgan Deewam pateiktees, jo zilweh turahs gohds Deewam pee weſelibas. No leelahm breeſmahm, ká no kruſas, ari eſam paſargati, til winu ſwehtdeenu ſtiſpra pehrkona laiká efoht aſ Balkas Plahter walſtes kahdam ſaimneekam rija noſperta un nodeguſe. Ap Ruhjeni un Ghweli, ká tur preeſch ne ilga laika buhdams redſeju, ir brangaka wafaraja ká ſcheitan ap Balku. Ruhjené ar kahdu Balkenbergeeti runajotees par ſcha gada auglibu tas ſtahſtija, ka ap winu puſi wafareja wehl efoht labaka neta winſch ap Ruhjeni redſejis. Ari tee, kas us Bernawu braukufchi no Balkas apleezina, ka aſ Ruhjenes kahdas diwdeſmit werſtes tuhliſt it branga wafareja efoht, it ihpaſchi lini. Tanis puſes pehz leetus wifai leela truhkuma ne-efoht bijis. Ta, lai ſcho gadu newaram preeſchejam lihdsinaht, tomehr tihri wis newareſim ká tuſſchineeku tureht deht auglibas, bet til tas ween daudi ſliktuma atneſihs, ka daudi ſitás weetas no kru-

ſas ſehjumi apſſahdeti. Lai Deews palihds it latram ari ſchini gruhſaká gada ſawu deeniſchu maiſiti nopelniht.

R. M.

No Bernawas. Kad eſam dſirdejuſchi, tad Bernawá iſ-
zehlees leels ugunſ-grehks. Zik leela ſſahde zaur uguni no-
tikufe, to laikam dabuſim turpmat ſinaht.

No Turzijas. Pahſ dumpi Herzegowina runajohſt un ta
dabu apſihmejoht ihſumá japeemin, ka no abahm puſehm ſau-
jahs ar leelu ihgunuuu, jo ſtarp Turkeem un dumpineekeem ir
tizibas- un tautibas-ſtarpiba, kas naidu daudi niſnaku padara.

No Franzijas. Ká tureenás awiſes ſino, tad ſchini gadá
Nowembera mehneſi tifts Barihſe atklahta katotu uniwerſiteſe
jeb augſtſchloſa.

— Kahdas Wahzu awiſes bija ſinojuſchás, ka kahdi Wah-
zijas katoti efoht nodohmajufchi uſnemt ſwehtu ſtaigafchanu
us Franziju, bet ká rahdahs, tad waldbiba ſchahdu ſtaigafchanu
ne-atlaus. Ta Franzuſchu awiſe (Moniteur), ſcho ſinu pa-
ſneegdama, atrohd, ka Wahzijas waldbiba pareiſi daritu, ja
wina ſcho ſtaigafchanu aiſleegtu.

— Ultramontani tagad ſtiſpri rihkojotees Franzijá un wal-
dibai daroht deefgau raiſes; pat tee miniſteri, kas ultramon-
taneem ir draugi, ne-efoht pilná meerá ar garidsneeku iſture-
ſchanohs.

No Amerikas. Sabeedrotu brihwwalſtu 100 gadu paſtah-
weſchanaſi par peemianu tifs, ká jaw ſinohts, nahſoſchá 1876.
gada iſrihtota paſaules leetu iſſtahde, kas ſahlftees tai 10tá
Mai un beigſees tai 10. Nowemberi 1876. gadá. Iſſtahdamu
leetu peenemſchana ſahlftees ar 1. Janwari. Iſſtahdamas lee-
tas tifs noſchirtas ſeptinás nodakás: 1) kalnu raktuwees lee-
tas, 2) fabriku iſſtrahdajumi, 3) apgariſmoſchannas lihdsſekti un
ſinatnibas, 4) daitu mahſklas, 5) maſchineſ, 6) ſemlohpibas-
leetas un raſchojumi un 7) dahſa-koſpſchannas rihki un mah-
zibas. Par weetu nebuhs iſſtahditajeem jamakfa. Kataloge
jeb rulis pahſ iſſtahditahm leetahm buhs druſtahts Anglu-,
Frantſchu-, Wahzu- un Spaneeſchu-walodá.

Telegrafa ſinas.

No Berlines tai 7. Auguſtá. Wahzijas trohnamantineekſ
braukſchoht us printſcha Kahrla bebrehm Minſkené.

— Ká dſird, tad Urgeles pilſſehta (Spanijá) uſwaretá.

— Turki iſ Trebinjes iſnahdami uſbruka dumpineekeem,
bet tika no teem atpakat aſſihti. Dumpineeki iſ Montenegras
dabujuſchi palihgu.

Geshjemes sinas.

No Mihgas. Mums schahds sinojums pefubhts pahz Ratw. beedribas isbraufschanu satumds isgahjuscha swehtdeenā:

Lai gan laiks swehtdeenās rihā rahdija leetainu waigu, tomehr tas Mihdseneekus nekaweja brangā pulkā farastees un ar damstugi „Kekawu“ us Dohles muischu aishbraukt. Zekā labs leetus mahlonis raudsija salumneekem duhschu flijhinah, bet jautriba ar leetus schirmjeem pahrspehja sawu flapjo pre-tineeku, lai gan musikanti, us zela no saweem rikteem schkirti, draudeja ar musihka klusumu Dohles muischu apfweizinah. Schahweeni farunajahs malā tuwinajotees un mahloni schklib-rahš faulei waigu atklahdami. Salumneeki bija malā. Sah-fahš laipna muischas ihpajschneeka apfweizinaschana. Birms Utwasas-kohris jauku dseefmu nodseedaja dsimtleekungam par apfweizinaschānu, tad Chr. Banges k. firsniigā runā issajija dsimtleekungam pateizibu beedribas wahdā, ka Latweescheem ohstreij tas preeks un atlaufschana, lihgsfotees Dohles jauku-mōs. Dsili aishrahbts barona k., par apfweizinajumu pateikda-meess, istufschōja glahsi schampāna wihna us Latwijas labklahschā-nohs. Apfweizinaschana beidsahs un jaukts kohris usdseedaja „Lai dsihwo augsti Latwija.“ Musihkis fahla danzotajeem fahjas zilah, un kamehr jaunee dantschus greesa, ziti zitadi jau-tri laiku pawadija. — Pa to laiku Kekawa nebija flinkojusi: us Mihgu aishbraufschē un jaunus weesjus atwedufe, jautriba wairojahs jautreem pee dantscheem un dseefmahm, ar runahm un malzineem. Krehsla metahs. Bija jadohma us mahjahm; bet Latweeschi ne-aishbrauza nepateikuschees dsimtleekungam. At-pakat brauzoh, skunstigas ungunis brihscham pamirdseja salum-neekem. Pee wiseem schahdeem preekem, kas fchi gadā lai-kam mums tee pehdigee buhs, buhtu til jawehlahs, ka nahlo-schās deenās L. beedrib. kahribas komisijai laimetohs, is-braufschanas salumds isrihlojoh, eedabuht tahdus laiwneekus, kas salumneekem preekus nemasinatū. K—v.

Is augschgala. Dsirdesjam, ka 21. Julijā noschahwufchi K. meshā plehfigu swehru, kas 17 zilwekus, starp teem da-schus nahwigi eewainojis. Daschs stahstija, ka bijis tigeris, daschs atkal, ka pawisam sawads radijums no prahwa (pa-leela) kumeta leeluma ar zuhlai lihdsigu purnu u. t. pr. Tā kā par tigera ismulschānu is fahdas swehrnizes (menascherijas) nebijam nēka dsirdesfchi un sawadus radijumus ar zuhlai lih-dsigeem purneem sawā apgabalā nepasistam, tad ari atgadi-juma ihstena patura nepesjam usmineht. Galā tomehr nah-zam pee pateefibas. Naw bijis ne tigers, neds kahds sa-wadneeks, bet K. kunga lahjis, kas traks tizis, no sehdes no-rahwees un tad aplahrt schreedams breefmigu pohstu nodari-jis, tā ka warbuht dascham maifes dewejam buhs ar breefmigu nahwi kapā ja-eeleen. Labi gan buhtu, kad tahdi, kas pee tahdeem swehreem patifschānu atroh, tohs zeetak turetū un zilweku dsihwibas augstal usskatitu, nēka sawas patihlas; de-winpazmitā gadu simtena ziwilifazijas stahwohllis drihstietu to pagehret.

— Lai 28. Julijā zeen. Dignajas mahzitajs Mühlendorffs noswineja sawu 60to simschanas deenu. Bija atsteigufchees daschi draudses lohjekti, un mihtotu draudses ganu apfweizi-nah. Wispirms gawilneekam Sasu Kohzānu fainneeks ih-fōs, bet fwarigōs wahrdōs isteiza laimes wehleschānu un pa-teizibu par ne-apnikufcheem publineem draudses labklahschanas labad. Tad dseedataju kohris sem Nawinighy k. wadischanas

apfweizinaja gawilneeku ar jauku swehtku dseefmu skanu. Swehtki beidsahs ar sawstarpigahm laimes nowehleschānam, pateizi-bahm un pamudinaschānu us nopeetneem darbeem. Gohds abahm pufschm. J. S.

No Judascheem. Wissemē daschās weetas, kur laudis ma-sal atihstijufchees, tshiganeem pahral leelas teefibas nowehle un tohs ne wis par pohstitajeem, bet par laimes paredsetajeem un nesejeem eeskata. — Par prohwi, kad tshiganam usnah, luste (un tas arweenu gadahs) kahda fainneeka rohbeschās (wisu mihsat krumōs) usmestees un tur weenu waj wairaf ne-delas palikt, tad winam nēmas naw wajadsigs eepreefch ar fainneeku par to runah, un atlaufschānu us tam isluhgt, ne, tas jaw wineem par eeradumu palizis un naw wairs welti laiks jakawe, lai gan tshiganam nekahda darba naw un ta-deht walas papilnam. Tshigans drohfschi us tahda fainneeka ganibahm ismekle kur fahlainaka weeta, — uszet tur sawu telti (buhdu) un leekahs ar feewu un behrneem pee meera. Ohtrā deenā wehl dabu sinah, kahdi weesi fchihš mahjas ar sawu nomeschānohs pagohdinajufchi, — jo tad eet tshigans pee fainneeka tabaka lihgtees, tshiganeete ar behrneem atkal pee fainneezes un kalponehm fweestu un krehjumu deedeleht kad tik ween ari isnah, sagt, — kas scheem ari gandrihs ka-tru reisi isdohdahs. — Saimneeks sawu weesu ari nekad tuk-fchā ne-atstah, ja tabakas naw pee rohlas, tad tak pihpi dohd iskafih, un tee beesumi, kas pihpas dibinā fahrahjuschees, tshig-anam jo gahrdi fmeke un teel paschā mutē us ka „kahra sohba“ nolikti. — Behz tam wed fainneeks sawu weesi pee sirgeem, bahrdamees, ka tshigans par reti scho apmellejoh, jo scham ar sirgeem wairs ne-efoh, lahga „us rohlas“ u. t. pr. Tahda nu ir daschās weetas ta kristiga tshiganu usnemschana.

Un nu stahstifchu gadijumu is Judascheem, no ka atkal ja-pratijim, ka schee zeemini uswedahs un kahdi laimes neseji wini ir. — Kahdu nedelu pehz Jahneem atbrauza G. mah-jās weena partija tshiganu. — Pee fchihš mahjas ir pag-fkoha, is kuras fkhlotajs tshiganus ne-ilgi ar pahtagu til ko iswadijis. — Bet fchi nupat mineta tshiganu partija teel no fainneeka fkhlotajam K. par kreetneem gohdigeem zeemineem preefchā stahditi un fkhlotajs usrunahs, ari sawu sirgu pa-nakti tshigana ganifschānā atstah. Tas ari noteel. Behz diwi deenahm atroh, ka K. sirgam netihrumi is nahsim tel un tas newar lahga atpubstees. — Teel nospreests, ka mine-tam sirgam eenahfchi efoh. — Zuhlin teel tas sirgs no zi-teem atschkirts, lihds kamehr taps wesals. — Kahdas deenas pagaidijis tshigans atnah, pee K. un faka: „Waj sini brahl, ar tawu sirgu ir flikti, winam ir galwas eenahfchi un ar teem winam jabeidsahs. — Dohdi tadeht to sirgu man, es winu isandefschu un tew tak kahdi rublischu no tawa sirga tiks.“ Bet K. bija jaw nahzis us tahm dohmahm, ka tshigans pats pee sirga flimibas wainigs efoh, un tadeht to atraidija teif-dams, ka nebuschoht scham to sirgu atdoh, kaut tas ari us weetas nosprahgtu. — Nu bij tshigans gahjis pee pag. we-zaka un tam stahstijis, ka K. sirgam liviga sehrga efoh u. t. pr. Pag. wezakais sirgu apskatijis spreeda, ka tam eena-fchi ween efoh, un ka par pahri nedelahm sirgs atkal buh-fchoht wesals. Pa tam liktens bij spreedis, tshiganam scho widu atstah, — jo tee bij J. fainneekam drehbes, naudu un daschās zitas leetas issagufchi un tas bij fahzis pehz schiganeem twarstih. Tahds liktens schoreis muhsjesus no scheem weeseem schklibra. Bet K. sirgs 4 nedelas sawahrga un nēmas wehl

nelabojahs. Pehz tam (27. Julijä) atbrauzä fchai widü pa-
fihstams schihds Juris, kurfch sirgu apskatijs usnem to isahr-
steht, jo tam „tshigana eenafchi“ ween esohht un tohs warohht
drihs glahbt. — Uu riktigi, sirgs teel semë gahstis un schihds
pehz leelahm publehnm well tam ar dselles ahki isatras nah-
ses weenu fatihtu un ar resnu deegu fashchutu lupatu wih-
schli, ko kã prohtams tshigans preekfch 4 nedelham tur eebah-
sis un tã sirgu flimu padaridams, to gribejis par lehtu naudu
no-andeleht. Uf skohlotaja R. luhgschanu teel tagad fchi leeta
ismefleta. Bet tshiganeem bij wehl weena atreeschanahs fchai
widü fchini paschã reisë ja-isdara. — B. u. D. fainneeki
bij augfchã minetam 3. fainneekam palihdsejuschï fawas sag-
tas leetas mekht un to us tshiganeem usmanigu darijuschï. Kã
rahdahs, tad gan par to teem tai nakti no 26. us 27. Ju-
li katram weens, sirgs no tshiganeem tika nosagti. Behdas
gan teel dsihtas un tee tshigani ar mineta fainneeka sirgeem
pee Suintaischeem ir maniti, bet sirgus atdabuht ir mas zeri-
bas, jo weselu deenu pehz tshiganu aibrantfchanas gar Suintais-
scheem, ir wehl afsagtee Judaschu fainneeki tur nobraufu-
schï. Gfmu zeen. redatziju luhdsis, fcho tadeht fawãs lapãs
usnemt, lai ari ziti, lam warbuht waijadfiba gaditohs, sinatu,
kã „tshiganu-eehafchi“ ahrstejami un lai kãtris, kas fcho lasa,
eewehrotu, kã tshigani uswedahs un lai tadeht fchohs wee-
fus ne-usnemtu. Beidsiht luhdsu zeen. pag. un muischu waldischa-
nas lai gribetu faweem fainneekem aisleeht tshiganus fawãs
mahjãs usnemt, jo zitadi war gaditees, ka mehsh wehl leela-
kas breefmas kã schihds, no tshiganeem kã pateizibu par kri-
stigu usnemfchanu dabujam.

Jafcha.

No Walkas. Schogad, tai 17 Juni bij pilsehtas skohlu
wingroschanas swehtki, kuri tapat kã preekfchejds gaddõs, tika
notureti netahki no Lugaschu mahzitaja muischas, jaukã kã us
tam raditã weeta. Landis, kas pee scheem swehtkeem dalibu
nehma, bija netil pilsehtneeki un tuwineeki, bet bija pat no
tahlenes atnahfuschï, kas fchohs swehtkus apzeemoja. Un ne-
bija welti, ka bija steiguschees, jo dabuja deesgan papreezatees
par behrnu weiflibu wingroschanã, tapat kã bij ktaufitees brangu
muishki, kas art bija fodeen apgahdahs. It ihpafchi tas bija
laudim patihlamõs, ka skohlneeki pehz saldatu wihses ar flin-
tehm munstureja. (Walka aprinka skohlai ir tagad 44 flin-
tes, ko dschlers pehz saldatu flintes mustura tãfijis, un ar
kurahm eeradinahs un mahzihs skohlneekus munsturehi, tã ka
teem, lam wehlati buhtu deenestã fawã laikã jastahjãhs, ne-
buhtu munsturs wairs swefcha leeta, bet jaw drufku mahzihts).
Scho tã par pilsehtas skohlu wingroschanas swehtkeem firo-
joht, man newilohht nahf. prahtã Walkas Latwju draudses behrnu
swehtki, kuri, katram Walzeneefcham wehl mihtã peeminã buh-
dami nelaiã Otto mahzitaja laikã tike swehtiti gan „Plan-
tscha kalnina,“ gan pret „Lugaschu mahzitaja muischas.“ Ne-
laiã Otto bija tas wihrs, kas zihthas, ka lai Walkas drau-
dsei behrnu-swehtki buhtu un tittu katru gadu notureti, un
tas ari winam laimigi paweizahs un isdewahs. Jo 1858
gadã tika pirmee „behrnu-swehtki“ Walkas draudse swehtiti
un gadu wehlati, lai gan ne gresnis tomehr patihlamõs karo-
dsinusch ar to wirsrafftu: „Walkas Behrnu-swehtki“ eegah-
dahs. No 1858 lihds 1869 til weenu gadu isnemohht, kura
mahzitajs bij Wahzija, tika arween „behrnu-swehtki“ tureti un
behrni, wezafi un draudse ar preeku fagaidija un preezajahs
par teem. Kad nelaiã Otto 1869 gadã us Rihgu pee Ger-
trudes basnijãs par mahzitaju aigahja un zeen. prawesta tehws

Kupfers no Alufnes us Walku atnahza, tad gan wehl tai
1870. gadã tika swehtiti — bet tee bij lihds fchim tee peh-
digeen un Walkas draudse naw wairs behrnu-swehtkus peedfih-
wojuse. Kad nu behrnu-swehtki ir jauka leeta tiklabi behr-
neem kã wezakeem, kã ari paschã draudsei, tad gan naw fa-
prohtams, lamdeht Walkas draudse pehz teem nekãhro un tee
neteel wairs swehtiti. Kã manim tika stahstihst, tad tahs is-
dohfchanas ari katreis eepreekfch no labprãhtigahm dahwanahm
fanahfuschas un nekãhdas raises naw bijuschas deht isdohfcha-
nahm, tad gan war dohmaht, ka tilai ir negribeschana un ne-
kas zits. Gauscham wehlejamõs buhtu, ka zeen. prawesta tehws
gribetu un publetohs, ka lai tas jaukais kohzinusch, ko nelai-
ãis Otto, ka ihstis behrnu mihtotajs un wezaku draugs, behr-
neem un wezakeem par preeku un draudsei par gohdu bija
Walkas draudsei dehtijis un kas til dauds gadinus bij jauki
andstis un preeku darijis, pehz gandrihs weezem weselofchanas
gadeem fãhktu atkal augt un salohht behrneem, wezakeem un
wifai draudsei par gohdu. Ar preeku un patilfchanu Wal-
kas draudse atkal „behrnu-swehtkus“ fanemtu un deesgan ne-
waretu pateiktees fawam mihtam prawesta tehwm, kas wi-
fadã wihse par fawas draudses labklãfchanu ruhpejãhs un
gahda. Tad buhtu ari behrneem ko papreezatees, it ihpafchi
zihdigateem par dahwanahm, ko dabutu par mahzeefchanu, kas
skubinatu ari us preekfchu. R. M.

No Lohdesmuischas Skujenes draudse. Salisburgã, jeb
Waltenbergõs kahdu laiku dschwodams un ar tureenes apga-
balu un laudim eepãshdamees, wareju pahf tureenu kahdus
wahrdus fawam mihtam draugam „M. w.“ rakstihst; Lohdes-
muischã usaugdams un to apgabalu un laudis ihpafchi pasih-
dams, dohmaju, ka no tejeenes ari sinafchu, augfchã minetam,
finigam un finlahrigahm draugam kahdus pateefus wahrdus
peefuhthiht. Kã jaw faziju tai raksteenã „No Mas-Salazes,“
tã ari tã papreekfch to apgabalu aprakstihst grihu, un peh-
digi luhkofschu abus, tapat apgabalu kã laudis, weenu ar oht-
ru falihdsinãht. Lohdesmuischã atrohdahs akurat 100 wer-
stes no Rihgas, 30 werstes no Zehsim un 50 werstes no Wal-
meeras, — 100 werstes gandrihs no Salisburgãs, fchlehrsju
prohjam us seemeta rihã pufi, kahdas 20 werstes no Bez-
Peebalgas us Rihgas pufi jaukã Gaujas pakalnẽ, kura pee
Bez-Peebalgas is masa awotina isjeldamahs un zaur Peebal-
gas leelo Alufstes-esaru un zaur dauds siteem esareem zauri
tezedama un dauds strautinãus, upites un upes usnemdama, pee
Lohdesmuischas jaw labi leela parahdahs, ihpafchi tur, kur no
Lohdesmuischas fchkirahs un us Nehken-muischu aisdohdahs.
Gandrihs no wifahm pufehm no esareem eeflehgta, kuras Gauja
weenu ar ohtru faseen, un kuru malas ar sateem preeschu un
eglu mescheem un fchulstendamahm birsehã pufschotas, gau-
scham laipni fchi muischã zelotajam preti rahdahs, kad tas, zaur
to 3 werstes garo meschu zaurreedams, winã pufẽ us reis us
Gaujas pakalnes few atrohdahs, kas lehni zaur plawahm te-
zedama un zaur esaru-esareem zaur-eedama fewi leelumã pee-
nemahs, tã ka pee Nehken-muischas, kahdas 3 werstes us leiju,
jaw kahdus 60 fohtus plata buhs. Pee Lohdes-muischas jaw
wed pahf Gauju diwi kreetni tilti, un ari pee Nehken-mui-
schas brangs kohã tilts Gaujas kraustus kohpã faseen. Kahdu
1½ wersti winapuf muischas ir tas tã nosauktãis Mahlufalns.
Gauscham jauka isfate ir no fchejeenes pahf wifu tahs pu-
fes apgabalu, no kahdahm 50 werstehm; jo war redseht us
fchãipufi gandrihs lihds Zehsim, un us ohtru pufi lejã reds

Beebalgas esaru, basnizu, u. t. pr. Bisaplahrt rinki Mah-lukalnam steepjahs kalni un leijas, grawas un palalnes ar faule mirdsedameem esareem, upehm, diheem un mahrkem, kas atkal mainahs ar plawahm, druwahm, mescheem, laukeem, birsehm un ganibahm. Un wijs schis apgabals kust un nudf no dsihwneekem, zilwekem un lohpeem; un wijs meschi un birses atskan no putnu dseefmahm, ganu klaigafchanahm un jauneeschu dseefmahm un islustefchanahm, kas firdi mohdina Wahzu dseefmineeka juhsmu: „Al, gauscham jauka schi pafaule, un wehrts ir tanti preezatees! Tapeh, lihds man wehl naw ja-praule, es gribu deet un lihgsfotees!“ — Us schi kalna stahwedami, mehš wisu tahs pufes apgabalu pahrskatihit un aprakstihit waram, bet tomehr gribam labat katru weekinu ar lasitajeem kohpa apraudstihit un ar winu tuwal eepasihitees. Par paschu muischu jaw peemineju, ka ta it jauka weeta stahw; par muischas ehlahm un mahjahm runaschu wehlaki. Ohtra weeta pee schihs muischas, kur dabas jaukumi firdi eepreezina, un tahs pufes zilweku nemihlibu zil nezil atlihdsina, ir ta, kur Lohdes draudses basniza, kapsehta un skohla atrohdahs. Basniza, kuru ari par Apfchu basnizu fauz, ir kahdas 2¹/₂—3 werstes no muischas atastu. Kad no muischas us Nigas pusi eijoht, zaur to jauko meschu zauri isnahk un uslahpj augfcha tai skohlas palalne, tad preeksch azim stahw weena gauscham jauka eelejja. Nemfim weenu festdeenahs wakaru: pascha kalna widu stahw skohla, rinki aplahrt apstahdita ar wihstoleem, leepahm, zirelineem, ohfchu, ahbetu un sehrmufschu kohkeem, kas wijs no tagadeja skohlotaja stahditi, us plika kalna usbuhwetai skohlai pawehnu dohd un to til mihligi pufschko. Apatsch skohlas, paleija, deenwidus pufe, dsilfch esars rohdahs, kas no muischas lihds skohlai zaur meschu steepdamees, un gala weenu zaur plawu tejedamu upiti usnemdams, scheitan beidsahs. Esars ir til rahms un klufs, ka mehš waram flaidri dsirdeht ka siwis pa kalwahm dsihwo un pa uhdens wirsu spehlejahs un tur ohtra fakta mescha-pihles brehz un purmahs, it ka schi jehgeru pawisam nebuhtu. Aplahrt pa kalneem wehl dsirdam firgus sweedsam, lohpus btaujiam, funus rejam, ganus dseefmas tralinajam, rudsu plawejus isskaptes stihlejam, linus zehrtam un fulajam, jauneeschus johlojam — usreis atskan ohtra kalna, mescha widu basnizas pulkstens, swehtu wakaru eeswanohit — un pamasitehm apklus darba un eedfihwotaju trohstnis, kamehr par kahdu pufstundu faulei no-eijoht wis ir klufs. Skohlai taisni preti, winpuf esara, kas tagad meerigs, ka speegelis stahw, lehni lihgojahs tumfch preekschu un eglu mesch, kahdu wersti garsch un pufwersti plats. Winpuf schi mescha, zaur kuru zelsch eet us dsirnawahm, kuras nupat wehl klapeja un schmahza, bet lihds ar swehta wakara eeswanifchanu apklusa, tel dsirnawu upe, kas zaur Bahnuschu- un Lohdes-esareem zaureedama, un wehl ar dauds zitahm upehm faweenodamees, pee Lohdesmuischas Gauja fawu gaitu beids. Ta tad schis us augstas palalnes stahwedams meschs, no abahm pufehm zaur uhdeni, un weena gala zaur diweem basnizas trohgeem, un ohtra gala zaur dsirnawahm, pret swehru un lohpu eemahfchanohs apfargahs, itin ka no paschas dabas preeksch tam ir eetaisihits, lai schi tureenahs eedfihwotaji, pehz dsihwes ruhpehm, puhlehm un nemeera, to ihsto meeru atrastu, un teefcham schi ari atrohdahs Lohdes draudses „meera pagalms,“ schi ir zelmalâ Apfchu kapsehta. Schi wehsa kohku pawehni rakstijam jaw dus diwi brahti falda nahwes meega un schi winfch pats ari reis duseht wehlejahs! Al ka ir ap

firdi, kad swehtdeenahs pehzpufdeenahs t. i. pehz Deewa-wahredeem basniza, tureenahs wezais draudses un turkahrt walstskohlotajs un schkefteris, tohs lihkus dseedadams no basnizas us kapeem pawada, ka aifgrahbj firdi tahs schehlas nahwes dseefmas, kas tur kalna gala, klufa mescha widu us swehtu Deewa lauka atskan! Al kahdas juhsmas wirsu mahjahs, kad skohlas kalna sehdoht un klusi schahm dseefmahm klaufotees, nu wezais firmgalwis ar spehzigeem wahredeem, pakal palizejeem swehtus Deewa wahrdus pee firds leet un atgahdina, ka wisus muhs reis apraudahs! Teefcham, swehtas juhsmas, pat apzeekinatom grehzineekam asaras azis speesch, un kapa pulstendam swanohit Wahzu dseefmineeka Uhlanda juhsmas aufis skan: „Kalna gala, kapâ gulda, kas reis lejja preezajahs; Gana pufsi, gana pufsi, Lew' ar' reis tur apraudahs!“ (Die Kapelle, 3). Pawisam wakaros, kad deenas trohstnis rinki aplahrt pa mahjahm un zeemeem wehl til ahtri newar norimt, kapsehta swehts klufums walda, un katru reis, kad man gruhti bij ap firdi, es kapsehta pee brahta kapu meeru atradu un firdi atweeglinaju!

(Turpmat beigums.)

No Disputes pufes. Awises nesen sinoja, ka muhsu apgabala, Baltakos, zaur mahzitaja ruhpinu, zetotees pirma Kursemes draudses-skohla. Sklats tauteetis, ihpafchi Kursemneeks, sinams lohtri preezatohs, ka Kurseme sahktu til teizama leeta Widsemei satohit pakal. Skohla mahzihs to, ko mahza apriktu skohla. Ohtrai skohlai muhsu apgabala buhwe naigi ween staltu skohlas mahju. Schi skohla, ko Rasdandneeki few zet leelzeta mala, buhs diwtahfcha branga ruh-miga pagasta skohlas ehka. Muischas ihpafschneeks dohd labu teesu no fawas pufes preeksch schahs skohlas un pelnihs zaur to pagasta firfniga pateizibu. Basinoschu wehl, ka ari muhsu apgabalu aifnehmufe ta sahpija rihfste, par kuru awises wehstija, ka ta jaw dascha zita Kursemes apgabala semkohpjus graisa — Sibirijas mehrits. Laidas muischa jaw daschi lohpi kritufchi. Weena muischa arendneeka firgi, ar kureem kritufchas gohwis us meschu preeksch aprahfchanahs wedufchi, drihs pehz tam pohsta gahjufchi. Teiz, ka weena weeta diwi kalpi dohmadami, ka apraktu gohwju ahdas waretu leeta list, us-rakufchi un nodihrajufchi kritufschus lohpinus. Mahjas pahrnahkufchi, tee esohit us ahtru rohku fahirgufchi un nomirufchi. — s.

Walkas kreises skohlotaju konferenze.

Walkas kreises skohlotaji, usajinati no Walkas kreises gariga skohlu pahrluhka, zeenijama Balsmares mahzitaja Brandta kunga, notureja fawu schagada konferenzi trescha wafaras swehtku deena Numeistera walstis mahjas sahle. Pawisam bij atnahkufchi 46 skohlotaji, 3 mahzitaji, diwi basnizas preekschneeki un wehl daschi pagasta un skohlu wezaki. Konferenze eesahlahs 1/2 12 preekschpufd. Wijs fanahkufchee nodseedaja 4 perschas no tahs dseefmas: „Kungs Jesus Krist nahz pee mums buht,“ un tad tureja zeenijams konferenzes preekschneeks, Brandta kungs, firfniga luhzschanu, kura swehta gara palihgu pee konferenzes darbeem peesauza. Pehz tam, kad konferenzes preekschneek kungs bij par daschahm pee fapulzes peederigahm waijadfihahm pahrrunajis, winsch dewa pahrskatu par Walkas kreises skohlahm no isgahjufcha gada, israhdidams, ka ar skohlas buhfschamu Walkas kreise stahwoht.

Wiswairak wehrä leekams bij tas, ka isgahjuschu gadu naw tikusi neweena skohla no jauna zelta, wisas lihds schim zal-tahs skohläs neruhmigas, bes ween Eugaschu walstis-skohläs un ka, lai gan jaunzelto skohlu skaitlis pehdejös gados stivri wai-rojees, tomeht wehl esohht deesgan tahdu behrnu bijusch, kuri tikusch bes kahdas skohla: apmellefchanas mahzibä usnemti. Tahlatu zeenijams runatajs darija no likumeem sinamu, zil tam waijagohht mahzeht, kusch griboht kara deenasta efsameni no-litt un lasija wehstuli preekschä, ko winam Balkas kreis-skoh-las inspektora kungs par scho leetu bij rakstijis. Schis efsamens esohht kreis-skohläs noleekams. Kas scho efsamenu no-lizis, tam apföhloht tee no muhsu schehliga Keisera islaissee likumi diwi gadi kara deenasta pahsinaschanu un wehl zitüs leelus labumus. Schi runa tika no sapulzes ar labpatifchanu usnemta.

Pehz tam Smiltenes draudses skohlotajs Dammborg k. ru-naja par rehkinaschanu draudses-skohlä. Winusch bij rehki-naschanas mahzibas isdalijis us iklatru stundu, nomehrodams, zil esohht katrä stundä no rehkinaschanas mahzibahm draudses skohlä zauri nemams, lai waretu to skolas-plahnä nofazitu mehrki panahkt.

Tirses draudses skohlotajs Dselfekaln k. par wingroschanu runadams peerahdija, zil lohti ta waijadfiga ir. Par tahdu wina jaw no wezahm tantahm atrasta un bruhketa, un ta-pehz ta ari muhsu skohläs eewedama; jo wingroschanas us-dewums esohht, skohleu garigä jautribä uftureht un wina mee-fas speklus wairoht, lai tas teekoht par meefigi spehzigu walstis lohzeffi preeksch meera un kara laikeem sagatawohts.

Ohträ lahgä Smiltenes draudses skohlotajs Dammborg k. par klufahm darba stundahm runadams fazija, ka täpat, ka ar weenu spahrnu newarohht laistees un ar weenu ilfki art, ta ari newarohht ar mahzibas stundahm ween istift, bet esohht ari klufas darba stundas waijadfigas, lai behrni warohht us nah-kamahm mahzibas stundahm fataisitees. Tapehz esohht klufas darba stundas no skohlotaja pahrskatamas un uslubkojamas. Protokol-wedejs runaja par laizigu likumu tautas skohläs. Lau-dis mas laizigus likumus pasihstohht, zaur ko teem skahde un daschadas nepatifikhanas isjetotees. Tapehz waijagohht pehz wina dohmahm skohläs ari par to gahdaht, ka laudis dabu eepasihstees wismasak ar teem nohtigakeem un wiswaijadfigaka-jeem laizigeem likumeem, kuras katram kreetnam pawalstneekam sinahht nahkotees.

Pehdigi Eugaschu draudses skohlotajs, Uhdra k. runaja par to tehmatu: Zil tahlu peenahlahs tantibu kohpt dsihwe un skohlä. Wina runas grunts dohmas bij schahs: Tautas skoh-läs waijagohht papreekschu to mahziht, kas tuwaku stahwoht un tad to tahlatu. Papreeksch nahkotees skohleneem mahziht tehwa walodu ar winas literaturu, tad tehmsemes wehsturi, winas geografiju un dabas aprakstifchanu. Tad wehl warohht zitas tahlatu stahwedamas leetas nemt preekschä, ka wispahrigo weh-sturi, geografiju par zitahm semehm un ari fweeschas walodas.

Beidsoht lika Gulbenes mahzitajs, Keufslers kungs, konfe-renzei preekschä, ka lihds ar Latweeschu rakstneezibas wai-rofchonohts zaur jaunahm grahmatahm, rohdootees ari daudis tahdu grahmatu, kuras esohht ka pelawas no tihras labibas noschki-ramas un dewa sapulzei tahdu padohnu, lai wisi Widsemes mahzitaji un skohlotaji saweenojotees un par to gahdajohht, ka teem skohleneem, kuri no skohläs atstahjahs, tiktü laba gariga bariba ari ahrpuß skohläs pasneegta zaur labahm un derigahm

grahmatahm. Pehz Keufslers kunga dohmahm buhthohht weena komiteja fastahdama, kuras usdewums it ihpafchi tas buhtu, gahdaht par labahm Latweeschu grahmatahm preeksch lasifcha-nas. — Schis padohms tika no sapulzes par teizamü at-rasts un usnemts.

Konferenze beidsahs pulkstien 6 pehz pufdeenas ar tahs per-fschinas nodseedaschanu: „Tam Tehwam pateizam, No firds zil ween mehß waram!“

Japreezajahs bij par to, ka starp Balkas kreises skohlotaj-jeem fahht tagad wairak jautriba rastees, neta agraki. Ta-gadeis Widsemes schulrachts, zeenijams Smiltenes mahzitajs Gu-leke k. agraki par garigu skohlu pahrluhku buhdams, bija tas pirmais, kusch preeksch kahdeem gadeem Balkas kreises-skoh-lotaju konferenzi eeweda un eefahka.

Pehz tam netika weenä gadä konferenze notureta, tapehz ka runu-turetaju truhka. Schogad nebij par to ko schehlotees, bet ween japreezajahs, jo zitam bij par diwi runas, ka Dammborg kungam. Lai Deews uftura un wairo gara jautribu skoh-lotaju starpä!

Pehz konferenzenes beigchanas notureja wisi kohpä maltiti, pee kuras tika daudseem weseliba un augsta laime usdseedata.

Kad tä bij pa preekschu gars un tad meesa pameelota, pa-lika sapulzete wehl daschu brihdi kohpä, jawä starpä jautri parunadamees un smukas tschettbalfigas dseefminas, kuras no dascheem skohlotajeem dseedatas tika, ka ari Balsmares - Lu-meistera basuhnes kohra jaukas skanas klaufidamees.

Wakaram metotees sapulzete schkirahs, weens us ohtru fazidami: Sweits, wesals lihds nahkamam gadam.

J. Abel, protokol-wedejs.

Wanka Garnijs.

Neften tika noteesahhts Jaroslawas swehrinatu teesä schis augschä minetais wihes, kas bija apfuhdschets par daschadeem leeleem un maseem noseegumeem. Wanka Garnijs, ka daschas kreewu awises raksta, esohht deesgan brangä usskatä stahwe-dams kungs, augsts no auguma, bet pee tam ari esohht da-schi eemeßli, kuri wina staltu isfkatu famaitajohht, un tee esohht schee: Winam naw abäs pufes preekschejo sohbu, kuri winam kahdä stiprä kauschanä ar ziteem tahdeem brahkeem isfisti, bet schis eemeßlis winu mas kawejis Jaroslawas zeetumä, kura winu ka dahrgu mantu lihds spreedumam usglabaja, daudis arestanteeau firdis fasilidht, un eemantohht. Wanka Garnijs bij par kahdu leelaku noseegumu zaur teefas spreedumu us Sibiriju us apmefchanohs nodfihhts, no tureenäs winusch isbehga, un mauzahs teefcham us jawu dsimteni — us Jaroslawas guberniju. „Winusch behga no gara laika us dsimteni!“ Ja-roslawä nonahjis, flehjahs kahdai laupitaju beedribai par wa-doni. Pirmais grehka darbs apafsch wina wadifchanas tika pee kahda Jaroslawas mastirgotaja Derbenewa ismehginahhts, un to isdarijis tä: Wanka dewahs ar jawu blehschu pulku turp nahts laika, atplehja lehnäm lohgu, un tad eelihda pats pee firgotaja, wina apafschneeki palika us eelas. Ise eelih-dis, tas breefmigi isbeedeja Derbenewu, un tam tuhdat naudu prafija. Isbeedehts firgotajs deewodamees teiz, ka ne-esohht ne weena kapeika pee dwehseles. Wanka to neklaufa, pawehl schim eedeßsinahht lampu, un pats fahht laust kahdu lasti, un Derbenewam ir lampa jatura, un ugums jarahda.

Pehz ne-ilgas mellefchanas winusch uslaufa lahdiiti un is-nehma wifu naudu, kas tur bija eefschä. Naudu kabatä ee-

bahšis winšch runaja us to lihds nahwei isbaideto Derbenewu teikdams: „Dew ir leels grehšs, nepateesi deewotees un meloji, ka naw neweenas kapeikas, par to es tewi nofohdu. Tu man dohd no famas bohdes weenu mahrzinu labas tehjas un zukuru ari.“ Sinams, wifas wina pagebrefchanas tika us mata, bes kahdas pretirunafchanas ispilditas. Pretiturefchanahs nebija eefpehjana, jo Wanka bij leels augumä un ar ne teews, un ihpaſchi apafſch lohga bij wina uftizami kalpi. Wiſu, ko gribejis dabujis, winſch ar johkeem teiza Derbenewam: „waijaga lohgu aiftaiſht, zitadi wehl ſagti war eelauftees.“ Un pats pee tam zaur lohgu iſſchmauza. Lihds nahwei isbedehts tirgotajs ſtahweja kã apſtulbis un iſmiſis, til pehz puſtundäs laika nahja pee atjehgſchanas, un darija ſawu behdigu notikumu polizejai ſinamu. Par to laiku Wanka lihds ar ſaweem beedreem paſpehja par Kotroſtes upi pahrzelttees, un aiſbehtg. Kad pahrzehlejs par ſawu darbu algu praſija, tad Wanka tam ar naſi draudeja durt, un aſgahja, kur johds to neſa. Til lab kã ſchis grehſka darbs, kã ari ziti pehz ſcha padaritee lohti eekarſeja Zaroſlawas polizeju Wankas perekli uſmekleht; bet nekahdã wiſſe polizejai ne-ſidewahs. Bet ſinams, tahds zilweks, kam nauda un manta bes ſweedru flauziſchanas rohkaſs nahk, to ari tapat iſlaiſch, kã ari Wanka. Winſch bij eeradis naudu ſeht, un breeſmigi plaſchi un ſchlehdigi diſhwoht, kaſ ari winau nodewa teeſas rohkaſs.

Kahdã deenã winſch labã duhſchã, peenehna ſuhrmani, kaſ to noweda us meitu-mahju, kuram winſch aiſmaſſaja pehz ſawa eeraduma 5 rubli ſudr.

Schahda lohti leela maſſa ſuhrmanim leelus brihmunus uſmahja; winſch par ſcho til dewigu, lohti preezigi un lihgfmi diſhwodamu weeſi dewa polizejai ſinaht. Schi ari tuhdat ſcho kundſinu ſawangaja. Tai 28. Janwari ſch. g. tika winam ſwehrinato teeſã pilnigs ſpreedums jeb ſohds nolafihšs. Ne leelu duhſchu, kehdes ſkandinadams, ſawu bahrdü ar rohku glaudidams, winſch gluſchi meerigi iſklauiſſija ſawu ſpreedumu, kurſch winau us 12 gadeem un 1 mehneſi us Katorgu,*) un 71 zirteenu ar bendes pahtagu (pleti) ſagauidija. Kamehr teeſas ſpreedumu nolafija, tamehr winſch wiſu to laiku ne wahrdu us trelineem atſlehhjees nerunaja, til lihds bija beigts, tad winſch tuhdat atſahka: „71 plete, 12 gadus un 1 mehneſi Sibibirija Katorgã! Dauds — teeſas-kungi! Bahrgi!“ Winam pawehleja klufeht, bet Wanka pazeldamees pret publiku, iſteiza tahdu preteſtibu, jeb nemeeribu pret teeſas ſpreedumu: „Ne ſurgs 71 zirteenu ar pleti newar panest! Kalab nenoteeſaja mani ar pilnu ſkaisu? Kapehz 70 pletes ne? Labaki buhtu 75 ar ſkaidru ſkaisu — 12 gadeem jeb us 13 gadeem, pawehleja eet us Katorgu . . . Nu, ir gan teeſa! Teeſas kungi bij bahrgi, un ſwehrinataju kungi guleja . . . Wanka apklauiſchinajahs, kurſch ir ſwehrinato preeſchneekšs pee wina ſpreeduma bijis (kahds k. no Kamarala teeſas ar wahrdu Miſlawſki), kã diſird, dewis wahrdu, ka griboht ar Miſlawſki ſawã laika eepaſihtees. — Schahda Wankas apoſtoliſchana daſcham labam no teem ſwehrinateem preeſchdetajeem dohmas galwã eepuhtuſi, ko dohmajeet, kad winſch atkal iſbehg no Sibirijas, pateesi nepeemirihšs ko johlijees.

Winam tikufſchã daſchadas teetas, mantas un nauda atnemtas, winſch praſija, lai tahs atdehdoht, teeſas preeſchſchdetajs Wolkowa k. tam atbildeja, ka teekoht paturetas par

*) Katorgu ſauz noſohdiſchanu us Sibiriju, ihpaſchi kalnu-rattuwešs pee ubrena un maſjes, un bes wiſahm zilweku teebahm.

prozeſes atlihdſinaſchanu. Wanka Garnijs ſcho likumigu atbibi iſklauiſſijs eekleedsahs: „Ir gan teeſa . . . No ſagla naudu ſohg! . . . Nu, nekas: lai paleel mana naudina, lai pagul ſche labã paglabafchanã; maſakais, kad pahrnahſſchu prozentes buhs uſtrahjuſchahs, tad panemſchu kapitalu ar prozentehm weenã reiſe.“

R. Gr.

Wahr Wahju un Latweeſchu walodas runafchanu Latweeſchu weeſibas wakarös

(Statees N. 31. Beigums.)

Daſchi gan man atbildehs, ka ari daſchi Wahju tautas dehli un meitas ſawös weeſibas wakarös, teaterös un baläs ſweſſchã walodas runa un netikai ſawu tautas walodu ween; tahdam es atbildu, ka nenemſim wiſ tahdus par preeſchſchui, jo tahdu naw wiſai daudš, kaſ ar ſweſſchahm walodahm mehdi lepotees. Daſchi atkal teikš: Nu ko ar teem dariſim, kaſ muhſu weeſibas wakarã atnahkufſchi un Latwiſki neproht runaht, kã tad mehš ar teem ſarunafimees? Tahdeem es atbildu: Runajat, ja wini latwiſki neproht, ari wahziſki. Jo tahdu wiſ nebuhs daudšums weenã weeſibas wakarã, kaſ Latwiſki neproht runaht.

Weeſibas wakarš paſtahw, ja daudš tilai 9—11 ſiundas, ilgaki gan maſ. Waj tauteetes, kaſ ſawu tautu mihto un mahtes walodinu zeeni newarehš to ihſu laizinau latwiſki parunatees un waj ees gan ar ſweſſchu walodu leelitees un lepotees. Waj tautas dehls gan gribehs gudrats iſrahditees, ar to, ka zitu walodu runahš tani ihſã laizina, un waj tautas meita un ſeltenite gan kauneeſes to walodinu runaht, ar ko mahmina ſchuhpuli tahs uſrunaja? Waj mihtaka un dahrgaka buhs gan kahda zita, kã ta, ar ko tehws un mahmina muhs maſus uſrunaja, kuru mehš behrni buhdami runajam un grahmatã mahzijamees un kuru ari tagad katra Latweeſchu mahjã runajam? Teeſcham dahrega un mihta wina katram kreetnam Latweetim paliks, ko kaſ arween mihtaki runahš un zeenihs. Un ja mehš atrohdam weeſibas wakarös tahdus tautas dehluš un meitas, kaſ kaunahš ſawu tehwu walodu runaht, tad tee wehl ir kaunigi Latweeſchi, kureem wairš tagad newaijadſeja no ſawa diſimuma kaunetees, jo Latwu tauta ir zehluſehš un atihſtijuſehš, un eet arweenu us preeſſchu.

Nu mihti tauteeſchi un tauteetes, kaſ juhs weeſibas wakarã kaunetees tehwu walodu runaht, ko Juhs ar to gan panahzeet, kad tã darat? It neka. Waj Juhs dohmajat, kad Juhs par gudrateem turehš un zeenihs, kad Juhs tehwu walodu nerunajat? Ne! Katra kreetna, ſawas tautas mihtodama tautas dehla azis tahdi ir kã dadiſchi, ko gan ar labpatiſſchanu ne-uſſlatihš. Kaſ Latwu weeſibas wakarã kaunahš latwiſki runaht, kaſ, to waram drohſchi tizeht, ſweſſchumã, kur to neweens nepaſihš, ne-ees wiſ teiktees, ka Latweetis. Kaunš gan! Un tahdu kundſinu un mamſeliſchu mums naw maſums, kaſ ſawu diſimumu leeds un lepojahš un greſnojahš ar ſweſſchahm ſpalwahm. Waj Juhs kundſini un mamſelites ari ſinat, kã tahdus Latweeſchus noſauz, kaſ fewi par Wahzeeſcheem taijahs, un tomehr Wahzeeſchi naw, tohs noſauz par Kahrklu-Wahzeeſcheem, kaſ no ihſtu Wahzeeſchu wahgu palatas efoht iſkrituſchi. Un tahdu Kahrklu-Wahzeeſchu muhſu weeſibas wakarös deemschehl netruhſti, bet papilnam atrohnaš un pee tam ir paſiſtami, ka tee tautigã wakarã kaunahš ſawu tehwu walodu runaht, kaut pat daſcham lahgi ne-eet wahziſki runaht

R. W.

Un ne-ewed muhs kahrđinaschanâ.

Tâ mehs ſwehtâ luhgſchanâ Deewu luhđſam, lai muhs kahrđinaschanâ ne-ewed, t. i. mehs luhđſam, lai Deews muhs ſchehligi farga, ka mums ne-uſeet launa kahrđinaschana un kad ir uſgahjuſi, lai palihđs to uſwareht. Un tee kahrđin-taji teel eeſihmeti un ir: welns, paſaule un muhfu meeſa un aſiniſ. Tad nu trihs kahrđinajus Luters peemin, ſwehto luhg-ſchanu iſkaidrodams. Bet gribu ſche wehl weenu kahrđina-taju mineht un tam wahrdu doht „neprahtiga dſihwoſchana.“ Jo, waj ta naw neprahtiga dſihwoſchana, un kahrđinaschana uſ launa, kad:

1) Sainneeki fawâs mahjâs wehle wihreeſcheem un ſeewee-ſcheem kohpâ pirtis maſgatees eet? Waj liſums no 1849 § 1176 neſaka: „walſis teeſai buhs luhkoht uſ to, ka wihree-ſchi un ſeeweeſchi ne-eet pehrtees weenâ weetâ, un buhs ſtrahpeht tohs, kaſ par tahdu aiſleegſchanu wiſ nebehda.

2) Sainneeki wehle meitahm ahra kleehti jeb zitur guleht, lai puiſchi tahs drihſak atrohd un ahra ar winahm trakus darbus daridami ſainneekam paſcham, kuruſch iſtabâ paleek, meegu netrauze.

3) Mahtes wehle behrneem, (dehleem) ko no kruhts atſchli-ruſchas, wehl ar kruhtim ſpehletees.

Waj ſchihſ naw kahrđinaschanas, kaſ ir un zelahs no ne-prahtigas dſihwoſchanas? Un Deews muhs neglahbs no ſchihm kahrđinaschanahm, pirms paſchi nebuſſim mahziuſchees prahtigati dſihwoht.

Zil dwehſeles naw pohitâ gahjuſchas ar to, ka ſchihſ kahrđinaschanas ir tam grehtam, kaſ winas jihniſchanâ pahrfpehja, par ſaknehm biuſſchas.

Tadeht ſainneeki un mahtes ne-aſmierſtat, ka Jums nahl-ſees atbildeht par ſawu nama tureſchanu! Un mehs wiſi, kaſ daſchu reiſ tahdus no grehka pahrfpehtus apſmejam, — ne-apſmeſim wiſ tahdas nelaimigas dwehſeles, bet labat aprau-

daſim tahs, apdohmadami, waj daſchu reiſ mehs pee winu nelaimes nebijam wainigi un luhgſim tad: Ne-ewed muhs kahrđinaschanâ. Kln.

Luhgſchana.

Kad patlaban nelaika Ans Leitana dſihwes-gahjums no wina draugeem teel faſtahdihts, tad preekſch ſchi rakſta pilni-guma. deretu jo plaſchas ſinas kraht; tapeh; luhđſam iſkatru, kaſ kahdu eewehrojumu peedſihwojumu jeb notikumu iſ ne-laika dſihwes ſinatu, lai to laipni peeſuhitu

Mahj. weeſa redakzija;

Widſemes

weza un jauna

Laika-grahmata

uſ 1876to gadu

ir gatawa un manâ driku-namâ un grahmatu-bohbe dabujama. Laika-grahmata ir ar 9 hildehm puſchota un maſſa ne-eſeeta 5 rubku par ſintu, eſeeta 10 kap. gabalâ.

Grufſt Plates.

Dſihwibas zeliſch jeb Mahrtina Luttera maſais lat-Eiſis. Sarakſtijis Kahrliſ Brandt. Maſſa 30 kap.

Pama hziſchana

Kreewu walodâ

Sarakſtijis Paubes Indriſis

Pirmais ſohliſ, ohtra pahrtaiſita druka, maſſa eſeeta ſti-pros wahkos 30 kap.

Grufſt Plates.

Rihđi 7. Auguſtam pee Rihgas atnahluſchi 1586 lugi un aiſgahjuſchi 1357.

Atbildeams redaktehrs Grufſt Plates.

Sludinaschana.

Maneem miſheem ande-les draugeem peedahwaju ſawâ bagati iſrihtotâ trahjumâ: 30 daſchadas ſortes ſeſchas pulſtenus no 8—150 rubk., ſeenas pulſt. no 1³/₄—45 rubk., galda-pulſt. no 12—175 rubk., pulſtenu ſehdes no daſchada metata no 10 kap. lihđi 12 rubk., pulſtenu atſleghas no daſchada me-tata 5 kap. lihđi 10 rubk. Par wiſeem no manis pirtteem pulſteneem gal-

woju 2 gadus; pulſtenuſ lohiti labi un lehti ſa-taiſu un galwoju 1 gadu.

L. H. Fontaine,

pulſtenu-taiſitajs Rihgâ, Rakku-eelâ N° 22.

Taiſni no aheſemehm paſelete wiſu labato uhdens ſkaidru Amerikas

petroleumu

dabiſa un pahrdohđ lehti partijahm un muzahm

Georg Thalheim,

Reikowius mahjâ, aiſ rubtuſcha. 1

Weens wiſnuſis ar wiſahm eeriktehm ir ſawada eemeſla deht pahrdohdams Maſk. Ah-Rihgâ, Suworow- un Riter-eelu ſubri N° 52.

Turbines

preekſch uhdens-dſirnawahm ar apgalwoſchannu, In-rahm ir 1¹/₂ lihđi 3 kahrtigi leelals ſpehls nelâ zi-tam dſirnawu uhdens-ritenam, wiſadas maſchanas-un ſahgu-dſirnawas un ſcha daihti (dalas) preekſch uhdens, wehja- un damſa-dſirnawahm peh; paſchu konſtrukzijas jeb ari peh; paſteleſchanas, ta ari

wiſadu maſchinu ſataiſiſchanas,

dſeſſchu dreijazamas-leetas teel kreetni un lehti iſ-daritas maſchinu ſabriti no

R. Berner,

Romanowlâ N° 51; magasihne Spohra mahjâ, Wehweru-eelas galâ, preti linu-ſwareem.

Walmecrâ.

ir Traſima traiteeris no jauna gada ar wiſu eeritti iſihrejams. Luwakas ſinas turpat pee atraines 2 **Prochrow.**

Waldenburgas

ſtikla-fabritâ, eeſch Jaunpils drauſes, apatſch ſli-gen muiſchas, teel wiſadâ ſeelumâ

balta lohgu glahſe

par lehtaſo zenu pahrdohda. 2

Louis Greiner.

Kreewu

kruſas-apdrohſchinaschanas-beedriba,

bihinata 1871mâ gadâ,

apdrohſchina wiſadus lauku-roſchojumus pret kruſas-ſtabdi par lehtahm un nepahrgrohſamahm prehmijahm. Klabatlas ſinas dabujamas un apdrohſchi-naschanas teel preti nemtas

Rihgâ	pee Daniel Minus	lunga
Jehſis	" W. F. Erdmann	"
Walmeera	" Th. Zoepffel	"
Walfâ	" Carl Koch	"
Jelgawâ	" Liccop un beedra	"
Kulbigâ	" Ferd. Besthorn	"

Muſſnes pilsmuiſchâ pee Wold. Strauſſs lunga.

Rohkas- un Gôpela kufamahs-maſchines, wehtijamahs- un efeku-maſchines, weenjuhgu kohka-arkluſ,

diwjuhgu dſeſja-arkluſ, Jelgawas iſtahde ar ſudraba medali apdahwinati,

Angl. ſuperfoſſatu ar ſatura-apgalwo-ſchannu, peh; politehnikas iſmekleſchanas,

rohkas ſchujamahs maſchines, 7 rubk. gabalâ, pahrdohđ

Biegler un beedris,

leelâ Pils-eelâ N° 19.

„Beribas beedriba.“

Nomtra 1. August Jakob Adamson N° 191/22. Preefchneeziiba.

Jahna draudses-flohlā (augstā lāfē) wehl flohneest ari no žitahm draudsehm, teel peenenti. Zapeemeldahs no pulst. 9 pr. pufd. lihds pulst. 2 pehz pufd. flohlah-namā, Pehterburgas Ahr-Rihgā, Dfirnamu-ēelā (Mühlenstraße) N° 19 pec stoblotaja Grube.

Par siuu.

Jarnitomas pagastā tiks draudses-flohla eerifta, turā behrns zauru gadu wifās draudses-flohlas mahzibās, ihpafchi ari gruntigi Wahju un Kreewu walodā, mahzihs. Ahrpagasta behrneem ir par stoblofchanu, sobrteli, siltumu un gaismu 12 rubl. par gadu jamatja. Šogad flohla cefahlfes 1. Oktobr., tadeht lai tee wezati, las fawus behrns šohē grib flohla fahstih, lihds tam laitam peeteizahs.

Basnizās- un flohlah-preefchneests
3. Wilden.

„Beribas beedribas“

wihru lohjekleem par siuu, la no 6. Juli, kuri grib pee flimibas kafes notaku beedrotees, war it sweht-beenas to dariht.

Preefchneeziiba.

Blohmes (Kuldorf) pagastā ir stribweris waijadstigs. Tavehz, las šoh weetu grib peenent, lai peeteizahs 8. Septemberi teefas namā pee pagasta waldivahs.

Pag.-wezatais: J. Saufin.

Weens jaunns zilweks,

(prezejees), ar labahm leezibahm, turšch ari proht dfrinawās buhweht, wehlahs no Surgeem 1876. lahdu weetu jeb tabdu plazi, tur waretu wehja- jeb uhdens-dfirinawās buhweht; gluschi weena alga, turā Kreewijas gubernā. Tuwatās sinas Ehrberges uhdens-dfirinawās pee meldermeistera

Erdmanna.

Pensioneeri

atroht tosti un dšhwolli labdā Wahju familija, turā teel pulka pa kreewisti runahs, Pehterb. Ahr-Rihgā, Stabu-ēelā (Säulenstr.) N° 20 pee pastes-nama.

Behrni, las šohjeenes flohlahs apmelle, atroht tosti un dšhwolli Pehterburgas Ahr-Rihgā, Dfirinawu-ēelā N° 3.

Weens neprezejees puifis preefch braukfchanas war peetriftees leelā Fuhrmanu-ēelā N° 36.

Weenu gohdigu kufcheri, turam ari wifā žiti darbi ir jastrahda, melle

Albert Drescher,

Delgawas Ahr-Rihgā, leelā ēelā N° 4. (Winfch war ari buht apprezejees).

Bohdes-pahrzelschana.

Been. publikai zaur šoh daru sinamu, la es fawu grahmatu-feetawu no Stahrnu-ēelas us leelo Pils-ēelu N° 22, Mendes mahja, efmu pahrzehlis un luhdsju ari us preefchu man beefchi darbu pafsteht.

Ar ženiščanu

R. Mylius,

grahmatu-fehjejs. 3

Weens ihpafchums,

7½ werstēs no Rihgas, pee Pehterburgas šohofejas, us la atrohdahs 4 mahjas, 4 puhraweetas lartupelusemes, druftu mešcha, ir sem labem nolihgumeem par 2500 rubl. pahrdohams. Tuwatās sinas Alekšander-ēelā N° 69, 1 trepi augsti.

No žensures atwehlehts. Rihgā, 8. August 1875.

Drihtēhts un dabujams pee bilšču- un grahmatu-driktetaja Ernst Plates, Rihgā, pee Pehtera basnizās.

Wifejums

nodrulataja jeb usdeweja N° 29 Mahjas weefi stahw 20 rubl. par 1 birkawu kaulu milteem, las ne ir tā, bet

12 rubl. par 1 birkawu.

W. Danze.

Džtrā drukā isnahja (appahdata no Franz Kluge Rehwalde):

Pirma

Kreewu walodas mahziba

preefch

Zatweefcheem.

Saraktijis

J. Golotufow.

1875. Plahnā wahlā matja 40 kap.

Šchi grahmata ir Zatweefchu walodā pahrsrahdata no: „Leitfaden zum Erlernen der russischen Sprache für Deutsche von J. Golotufow“, tura nemeen Baltijas flohlahs ar leelu felmit teel bruketa, bet ari tahtat ir ewesta. Wehs zeram, la šohis pahrsrahdajums ari Zatweefchu draudses- un walstsflohlās tilpat berigs israhdfisees un peedahwajam to pašchu stoblotaju tungem tā par ihsti derigu atfihu grahmatu preefch pirmahm mahzibahm Kreewu walodā.

Pirmais isdewums no šchi Latwiska pahrsrahdajuma tika feshchu mehnefchu laikā ispahrohts. 1

Sauna grahmata.

Rupat isnahja no speestamas un dabujama manā grahmatu pahrdohatawā Gelfch-Rihgas leelajā Kaleju-ēelā N° 4

Arnolds un Elsbete,

jeb

uštiziga mihlestiba.

Teika.

Rihme no Matfcherneeka Kahrta. Matja 10 kap.

J. C. C. Kaptein.

Par wehrā liščhanu.

Saweem ženižameem draugeem un pafihstameem daru zaur šoh sinamu, la es ij Saulites mahju-weetas efmu aifgahjis us Sarina mahju-weetu, Kalku-ēelā N° 26, preti Džhollta mahju-weetai. Afofhtu iklatram laipnigu usremschānu.

A. Reister.

Wilnas-kahrstuwe

Limbafchōs.

Saweem draugeem un pafihstameem daru sinamu, la es no Krocka tunga mahjas efmu isgahjis, un tagad fawā pašcha mahjā, pee weides-plafcha netahlu no wezahs nabagu-mahjas wilnas-kahrstumi ceriktējis, un apfohlu par to lehtalo ženu it wifseem bes faweschānu minetu darbu ihwidih.

Wilnas-kahrstumes ihpafchneests

Ch. Witte.

1000—2000

wefumi smilšču jeb semes ir waijadstigi Pehterb. Ahr-Rihgā, Dfirinawu-ēelā, muhrneefu meistera Krügera mahjā, atš Kuchczynskya žigaru fabrika.

Labus rudfus

par lehtu ženu pahrdohd Smiltēnē 2

C. Sattit.

Damslaiwa

„Express“

brauks šahhdōs laifōs starp

Rihgu un Boldereju,

Rihgrahwi aifstendama:

No Rihgas:	No Bolderejas:
Pulst. 6½ no rihga,	Pulst. 8½ no rihga,
" 12½ pufdeenā,	" 2½ pehz pufd.
" 4½ pehz pufd.	" 7 walarā.

Wifu labako dubult tihrito

petroleumu

pahrdohd lehti ar muzahm un stohpeem, stohpu par 14 kap.

C. Windmanu,

Pehterb. Ahr-Rihgā, Kalku-ēelā N° 18.

Uf Ranka dambja

fwohtdeemu pafudis leetus šchirmis. Gohdigs atra-dejs teel luhgts to nodohht pret pateizibas- algu Ernst Plates drukatawā.

25 rubl. pateizibas-algas.

Lai 16. Juli pulstien 10 walarā tika mans furtufuns us plawu pee manas mahjas, Delgawas šohofejas malā N° 67 noschauts. Las, las šoh šchahweju riktigi man war peerahdiht, dabuhs augfchā minetu pateizibas- algu, 25 rubl.

Andrei Skuije.

Lai 11. Juni 1875. no rihga agri Walmeermuifchās Peedur mahjas rentneefam weens melns firgs, simtu rubl. wehrtibā, 8 gadus wezs, no wideja auguma, tam peerē balta stribpa un no preefchās flatoht krehpes us kreiso pufi, tā ari tumfch-bruhns ehrtelst. 3½ gadus wezs, — no wideja auguma, ar apaku baltu pleki peerē, melnahm apžirpahm krehpehm un melnu asti, pagaischahm pafahnehm, wehrtibā 100 rubl., no mahjahm issagti. Kas par šoh šohofibu flaidru siuu pee Walmeermuifchās pagasta waldivchānas pefuhtihš, tas dabuhs

50 rubl. pateizibas-algas.

Walmeermuifchās pag. walv., lai 28. Juli 1875. Pag.-wez. W. Tamson.

Lai nakti no 4. us 5. Augustu šch. g. ir Olaines pagasta preefchneelam J. Wehwer no ganibahm

nosagti diwi firgi,

no turceem tas leelafais bij tumfchi behrs, baltu peeri un pafatas-lahjabm un baltahm azim, 9 gadus wezs; mafafais gaischi behrs, ar masu baltu fihmi peerē, wezs 11 gadus, las par fcheem mineteem firgeem waretu flaidras sinas doht, dabuhs 40 rubl. pateizibas-algas pee Olaines pag.-waldivahs.

25 rubl. pateizibas-algas

dabuhs tas, las par apafschā minetahm leelabm waretu flaidras sinas doht, jeb ari tahs usrahdiht.

Lai nakti no 23. us 24. Juli f. g. ir tam Pehfit kreife, Kaunas draudse, Stactumuiščas Leiman faimneefam Dahwe Witte us ganibahm nosagti 2 brithni firgi, labā aifjuhā.

Pafihfchānas fihmes: 1) 8 gadus wezs, peerē un pawehderā mafē baltums, krehpes us labo pufi; 2) 7 gadus wezs, kreifā pafallahjā baltums, krehpes us kreiso pufi; aste un krehpes tumfchafas tā pirnajam.

Tad wehl nosagti: weeni kurwahgi us dšells-afim ar peleku tuhlu issiti, firfch-bruhnā pehrwē ar farlanahm stribpahm; ohtri wahgi us dšells-afim, tumfchafalā pehrwē. Bes tam wehl ismentti žuhlu gata, bihdeleti hweefchu milti, putraimi, fites un 15 tulfchi maisi.

Dahw Witte.

No poltijejas atwehlehts.

Trihsfabrtigi sohdihts.

(Statees № 31.)

Klau! te nahk weens augšchā. Saimneeze eet pee ta flima. Ne-ilgi pehz tam isnahza diwi no flimneeka istabas. Tee bija wihriščka fohki, kas nogahja semē. Saimneeze klauweja pee durwim un eenahza at preezigu waiġu.

„Es wehl reis nahzu apskatitees kā Jums klahjāhs.“

„Mums eet itin labi. Mehš ešam ar meeru.“

Saimneeze fahla atkal winahm ko stahstih.

„Tam flimneekam eet tagad labaki. Dakters nupat aišgahja un faka, ka pa šcho nakti ne-esoht nekas jabihstahs. Teem kungeem, kuzi tagad peebrauja, ari jaw ešmu ruhmi eerahbijuse. — Wiau kufšcheeris grib jaw atkal šchonakt atpakal braukt, tamdeht man ja-eet un jašneeds winam wafarinās.“

„Waj winšč ir ihrehts kufšcheeris?“

„Ja.“

„Uš kureeni winšč brauks?“

„Uš Kafeli.“

„Nu, tur jaw ar' mums ir jateef. Kad tas wihrs kautohs peerunatees — —“

„Lihds rihtam gaidiht? — To winšč labpraht darihs. Es tuhdat runašču ar wiau.“

„Luhgtu wehl drušču usgaidiht. Warbuht mana meita labaka paleef, tad mehš wehl šchonakt pat, pehz kahdas puščundās waram aišbraukt prohjam. „Waj es drihščtu swanih?“

„Sinams, tad es buhšču tuhdat šchē.“

Saimneeze aišgahja. „Eisenhart kundse palika dohnīgi fehšohht.“

„Mums wehl ir stundas laika,“ mahte fajija.

„Uš kam, maht?“

„Apdohmatees, waj mehš gribetum braukt.“

„Mums nemas wairs naudas naw. Ar ko lai mehš tehriņu un suhrmani aišmaksajam?“

„Mums waiġag naudu gahdaht!“

„Kā tad?“

„Tawu kleiti un brošču gan mehš nepahrdosim. Waj dširdi! Tam flimajam ir nauda.“

„Mahte!“

„Ko tu gribi!“

„Ne, ne, maht. Tas naw eespehjams.“

„Kas naw eespehjams? Mums naudas waiġaga, Ana. Un kad ziteem ta ir pahrafi, tad jaw mehš to waram nemt.“

„Ne, ne maht, tad jaw mehš buhtu jagli!“

„Mehš jaw ešam sagti.“

„Mehš?“

„Nu kamdeht tad muhs tagad zaur wehštulehm mekle rohkā. Waj tad tu dohma, ka no bohdehm šihdu, šeltu un zitu ko uš parada nemt un šmukt, naw tas patš, kā kad mehš weenam tapat ar waru ko nonemtu.“

Ana Eisenhart išbiġjāhs un nobahleja. Winas mahtei bija taišniba. Kas tad wina ari zits bija, kā sagle. — Kā tad wina, ta sagle, wareja dohmaht par šohlotaġu palikt, un patš pehdigais zilweks buhdams, žitam Deewa zetūs rahdiht. Wiau jaw ari wareja uššimeht, šanemt, un teešās nodohht. Kahds negohds buhtu nu winai un wišam tam namam biġis?

„Manš Deews! Manš Deews!“ išfauzāhs wina nobiġusees.

„Ja, manš behrns,“ mahte fajija, Deews ir muhs no

pasaules išgruhdis — nauda war muhs tilai winā atkal eewest.“

„Šchim flimajam —“

„Maht, maht, ko tu runa?“

„Ja, ja, šchim flimajam ir gan nauda. Kad winam ta nebuhtu, tad winšč no tam nerunatu. To mums waiġag rohkā dabuht.“

„Ka? waj mehš weenu mireġu aplaupisim?“

„Ja winšč mirst, tad ir wehl labak; tad jaw winam tahš naudas nemas newaiġadsehs.“

„Bet wina peederigeem?“

„Lai nu buhtu kā buhdams, mums tilai waiġag raudšiht, to naudu fawā rohkā dabuht. Bet uš kahdu wihis?“

„Bet apdohma tahš breešmas, maht!“

„Es dohmaju, ka to naudu beš breešmahm warehs rohkā dabuht.“

„Kufšč! tahš durwis atwerahs. Tur nahk kahds ahra. Ta ir lohpeja. Zita pee wina naw. Wina aistaiša durwis un eet prohjam. Waj winšč jaw ir nomiris?“

Wina stahweja beš dwaščas wilščhanas un klaušijāhs. Wina neneeka nedširdeja.

„Kohpeja nenahk wairs. Man waiġaga šinaht, kas tur ir?“

Meitai širds štipri puščsteja, wairak kā mahtei.

Mahtes weeglpahrtiba tapa arween leelaka.

„Bet lohpeja waretu atnahk un tewi eeraudšiht!“

Mahte jaw bija lehni durwis atwehruše, jaw lihds pat gangim nogahjuše. Wina neneeka nedširdeja. Tilai nama apafščā dširdeja ko runajam. Wina gahja lihds flimneeka durwim, tur klaušijāhs un šagrahba klinki.

Meita bija winai lihds gangim trihzedama un baitodamees pakal gahjuše.

„Maht, kad nu kahds nahktu?“

„Neweens jaw nenahk.“

„Dširdu fohtus.“

Riktīgi. Kaut kas nahza pa trepehm augščā.

„Atpakal!“

Abas škreġja istabā atpakal, lehni jo lehni durwis aistaišija. Mahte bija išdširduše šaimneezes un lohpejas fohtus. Winas eegahja kambari. Durwis palika wafā.

„Winšč ir nomiris,“ šaimneeze fajija. „Bet tomehr mums waiġadsetu pehz daktera suhtih, warbuht kad wehl winšč nebuhs pa-wišam nomiris.“

„Nē,“ lohpeja atbildeja, „winšč ir pateeščam nomiris. Tas bija beidsamais dwaščas wilžeens. Es to jaw pašihstu. Tas nahza neġaušči uš reiši. Wišs bija tuhli pagalam un juhs nekad wairs no wina dwaščas wilščhanu nedširdešeeht.“

„Neka wairs nedšird.“

„Ari nekahdu kufteščanohs wairs nemana.“

„Nu, nogaidišim wehl kahdu zeturtu datu stundas.“

„Kā jums madama, patihkahs.“

Behz zeturdat-stundas tur wišs bija it kluši.

„Ja,“ šaimneeze tad fajija, „winšč ir pateeščam nomiris. Dakteris wiau war rihtā apluhloht.“

Kundse un kalpone atstahja flimneeka istabu.

Istabu winas pameta ne-aiššlehtu. Kas tad ar lai eetu mirona kambari?

„Tagad ir laiks,“ fajija Eisenhart kundse un atwehra durwis.

„Ah, fainneeze, es gribeju nupat pee jumis no-eet. Baj tas fweſchais kuffcheris wehl tepat ir?“

„Ja, un wiaſch juhs labpraht wed. Es jaw ar wiau runaju.“

„Nakti?“

„Nakti!“

„Mana meita ir druſzin labaka, un tamdehl mehs pehz 15 minutehm waretum gan braukt. Kad til tas wibrs til ilgi gaiditu?“

„Ja, gan. Es winam teiſſchu, lai wiaſch ſataiſahs.“

„Es juhs, madam, tamdehl ar gribeju luhgt.“

Saimneeze un kohpeja aiſgabja.

Eiſenhart kundſe aiſſita dikti durwis.

„Tagad nu waijaga,“ wina ſazija wehl reiſ, „ſapakaſim ſawas leetas.“

Meita winai palihdſeja. Mahte bija meeriga. Meita trihjeja. Mahte atgreesahs pee durwihm un klauſijahs gangi.

„Mehs eſam drohſchiba! Nahz!“

„Baj tad waijadsetu maht?“

„Repraſi. Nahz!“

Wina gabja gangi. Meita gabja winai pakal. Winaſ ſtahweja pee nahwes- un nedarba-durwim. Mahte atwehra durwis un eegabja iſtaba.

„Ana, nahz man pakal!“

„Maht!“

„Kas ir?“

„Es newaru!“

„Mulle! Paleez ſche. Kad man waijadſehs, es tewi faulſchu.“

Mahte gabja tahtak. Meita palika uſ fleegſchna. Ana Eiſenhart nebija wehl nekad ſaguſe.

Winaſ mahte? Ia jaw bija wairak reiſes tahdus nedarbus ſawa wihra laika darijuſe. Tas winai nebija nekas no jauna. Tai kambari dedſa uſ galda weena nakts-lampa apakſch ſpeegeta. Preti ſpeegelim bija nomirufcha gulta. Wina tuwojahs gultai. Bet gulta bija ari lihkiſ. Wiaſch guleja ka ſnausdams, rohkas iſſteepas, luhpas ſakneehtas, azis zeeti un bahlais waigs eekritis.

„Wiaſch ir nomiris,“ ſazija Eiſenhart kundſe. „Tai nau-dai waijaga gudri ſtarp gultu un ſeenu noglabatai buht.“

Wina ſahla apakſch kiſeneem mekleht. Lihka galwa bija uſ kiſena. Apakſch kiſena bija wehl ohtris un treſchais pehliſ. Wina gribeja tur apakſcha mekleht. Bet pehti bija ar ſirga-ſpalwahn peebahſti un lohti ſmagi. Wina tilai druſku wareja tur to rohku apakſcha pabahſt. Ar ohtru rohku waijadſeja ſpilwenus uſzelt. Lihkiſ bija lohti ſmags. Uſreiſ wina ko atrada. Ia bija naudas-taſcha! Bet lihkiſ guleja tai lohti ſmagi wirſu. Wina aiſlehza pee meitas.

„Ana, ahtri!“

Ana bija lihdiſ ſchim tilai knapi pee durwim uſ kahjahm noturejuſehs. Wina no mahtes iſbihjahs ka — no ſehma. Mahtes gihmiſ bija bahliſ, luhpas ſilas; no bahleem waigeem tezeja ſweedri lahſehm ſeme.

„Kas ir, maht?“

„Man ir naudas-taſcha!“

„Baj tew ir?“

„Ne, wehl! Nahz un palihdiſ man to dabuht.“

Ana winai palauſija un gabja lihdiſ pee nomirufcha gultas.

„Nahz ſche!“ mahte fauza.

„Kur, maht?“

„Apakſch pehleem.“

„Uſ pehta gul mironis!“

„Bagaidi, es wiau uſzelſchu!“

Wina pazehla kiſeni lihdiſ ar lihki uſ augſchu.

„Baj te ko juhti?“

„Ne.“

„Sneedſ tahtak! Baj tagad atradi?“

„Atradu!“

„Welz wiau ahra!“

„Es newaru!“

„Welz ſtipraſi!“

„Man jaw ir rohka!“

Wina bija maſu naudas taſchu, no ſarkanas ahdas, iſwilkuſe. Mahte winai to no rohlahm iſrahwa.

„Tai Deews paſarga! mahte blahwa. „Tas lihkiſ!“

Wina aiſſkrehja.

Lihkiſ bija uſzehlees. Wiaſch atdarija azis un eerandſiſa to nobijuſcho meiteni.

Ana aiſſkrehja mahte pakal. Mahte bija naudas taſchu jaw attaiſjuſe.

„Breezajees,“ wina ſazija uſ Anu, „mehs eſam bagatas.“

Wina jaw bija weenu naudas papihri iſnehmuſe, ar ko tehriau aiſmaſjaht. Mahte jaw bija no jaunibas grehlojuſe. Wina no grehka wairis neneeka neſinaja. Sawas leetas ſanehmuſchas gabja winaſ apakſcha. Mahte aiſtaſiſja waka atſtahtas ſlimmeeka kambara durwis. Apakſcha ſuhrmanis jaw gaidija. Wina aiſmaſſaja tehriau. Atwadijahs ar ſawu meitu no fainneezeſ un abas ratos eekahpa.

„Birmajās diwās ſtundās jaw neko nepamaniſ.“

„Un kas tad?“ Ana praſija.

„Tad mehſ eſam drohſchiba.“

Wina iſleezahs no kareetes un praſija ſuhrmanim, waj ſuldas pilſehte no ſchejeenes tahtu eſoht. Suhrmanis atbildeja ka warbuht kahtu juhdiſi atſtatu.

„Nu tad es jumis dohdu diwus dahlderus wairak un branzeet uſ tureeni.“

„Es eſmu ar meeru,“ ſuhrmanis ſazija.

„Behz diwi ſtundahm winaſ bija ſulda.“

„Sche mehſ eſam meitin drohſchiba,“ mahte ſazija. „Te neweens zilweks mums pakal nedſihſees.“

„Baj winai bija taiſniba?“

Treſcha nodala. Pakaldſihſchanahs.

Bija ſilta wafaras nakts, kad mahte ar meitu ſulda eebrauza. Jaw rihta krehflums parahdijahs. Kati brauza arweenu tahtaki kalnos, pa weenu maſ apmekletu meſcha zelinu. Neweens nebija winus nakti redſejiſ.

No leelas ſinkahribas dſihhta, mahte ſahla naudu ratos ſkaitiht.

Kad tilai kuffcheers uſ bukas kuſtejahs, tad wina naudu atkal ahtri, jo ahtri apſlehpa.

„Domehr beidsohht wina wiſu ſaſkaitija.“

„Ana,“ mahte ſazija, „mums ir diwdeſmit tuhſtoſchu dahlderu. Mehſ eſam bagatas. Tu dabuſi brangu wihru un buhſi laimiga.“

„Sagle newar nekad laimiga buht.“

„Ko nu muldi! Mehſ jaw papreeſch ar bijam ſagles.“

„Ja, ja, bet es taſchu nekad nebiju ſawu rohku, ka iſgabjuſcha nakti, pehz ſweſcha ihpaſchuma iſteepuſe. Wai, wail

ſchonakt es efmu tapufe par iſtu ſagli. Es efmu nolahdeta un paſudinata muhſchigi un laizigi. Wai, wai! par tam man trihs breeſmigi ſohdi buhs jazeefch. Birnu ſohdu, launas ſirds apſinaſchanaſ ſohdu, es jaw tagad zeeſchu, bet wehl nahf diwi jo breeſmigi ſohdi. Wai, wai man!

„No nu runaht,“ mahte fajija, „darihts paleef padarihts. Mehs eeſim ahrſemēs un tur tu wiſu drihs jo drihs aiſmirſiſi.“

„Ne, ne, maht, to es ne muhſcham ne-aiſmirſiſchu. Nolahdeta un paſudinata es efmu muhſchigi,“ tā Ana waimanaja.

„Eſi rahma,“ mahte fauja, „fuhrmanis iſdſirdehs.“

„Maht, maht,“ Ana fauja, braukſim labaf atpakat un atdohſim to naudu, lai tad muhs teeſa, tā patihlahs. Mehs tomehr weenreis polizejas rohlā tilſim. Ja mehs ar netiktu fakertas, ko tad tomehr muhſu ſirdsapſina teiſs. Wina muhs deenās un naktis beedinahs un nekad mums meeru nedohs. Nahz, nahz maht, atpakat!“

„Waj tu traka eſi, Ana. Par kam tad jel mums buhs zertumā eet? Nemuldi wairā!“

„Tā tad man zaur temi wajjaga paſuſt,“ Ana waimanaja.

Meita wairaf nerunaja. Mahte pee fewim gawileja.

„Mums wajjadſehs pee ſchi pilſſehtina labdu puſtundu peectureht,“ teiza kuſſcheeris.

„Waj rohbeſcha wehl ir tahtu? praſija Giſenhart kundſe.

Nē, wina ir newiſai tahtu no ſchejeenes, tur tur wiſſſch laufs atrohnahs.“

„Nu tad ir labi,“ Giſenhart kundſe fajija. Bet tas nenahza wiſ winai no ſirds. Warbuht winā pilſſehtinā laudis bija jaw uſmohduſchees un waretu pakat dſihtees.

Bet til agri. Wina ſakta jaw atkal gawileht.

Brihwa! brihwa! ar wiſu naudu. Nu til mums ar Anu atkal dſihwe ſahſſees.

Pulktens pilſſehtinā noſita peezi. Neweena zilweka uſ eelaſ wehl neredſeja. Winaſ apſtahjahs pee weena gaſtuſſcha un eegahja tur eekſchā. „Mehs eſam ſchē drohſchās,“ mahte fajija. „Dē it neweens wehl no tam neneeka neſu.“

Wina gahja pee lohga un iſkattru zilweku nopetni apluhkoja. Uſ reiſu ta no lohga atlehjahs.

Weens ſchandars dſina pa eelu diwus faſlehgtus zeetumneekus, wiſru un fewu. Wiſrēs bija behdigſ. Seewa ſlatijahs uſ iſkattru un ſmehjahs negehlīgi. Ari trakteera ſaimneekſ bija pee lohga peenahziſ.

„Tee ir negehlīgi un breeſmigi ſagli,“ wiſſſch fajija. Jaw ilguſ gaduſ ir wini tē wiſapſahrt ſaguſchi. „Bet kaſ tad tai jaunkundſei kaiſch? Wina giſbſt.“

Ana bija lihdi ſchim kahdā iſtabaſ ſtubri uſ krehſla fehdejuſe. Bet kad ſaimneekſ no ſagleem ſahja ſtahſtiht, tad tai palika nelahgi. — Wina eeblahwahs un atkrita uſ krehſla un bija til bahla tā krihts. Wina bija teeſcham giſbſchanaſ tuwu.

„Mana meita ir lohti wahriga,“ mahte fajija.

„Ana, waj tu negribi ko ehſt? Tu eſi brauzohht par daudi dabujuſe ſakratiteeſ.“

Dē eenahza weens reiſneekſ. Mahte ſabijahs.

„No kureenes juhs nahlat?“ ſaimneekſ praſija. Wiſſſch to reiſneeku jaw paſina.

„Tur, no wina pilſſehtina, aiſ kalneem.“

Wai, tā mahte ſatruhlahs. Wiſſſch ari bija turpat biſis. Bet wiſſſch jaw to ſiſki warbuht wehl neſinahs, jo taſ jaw ir kahjahm gahjis, dohmaja Giſenhart kundſe.

„Es jaw no pulkſten puſzet diweem efmu zelā,“ fajija reiſneekſ.

„Tad juhs jaw eſat labi ſtaigajuſchi.“

„Par ſſchetrachm ſtundahm war no ta pilſſehtina ſche teeſcham atnahkt. Brauzohht wajjaga ſehtinaſ ſtundāſ. Reiſneekſ patſ tā ſtahſtija tahtaf.“

„Tā pilſſehtinā ir weens ehmots ſiſkis notiziſ. Wanaga gaſtuſſi bija weens zelotajſ ſlimſ paliziſ. Wakar wakara wiſſſch nomira. Tā bija tee laudis gaſtuſſi dohmajuſchi un wina jaw weenu paſchu atſtahjuſchi. Uſ weenu reiſu —“

Giſenhart kundſe bija jaw wiſuſ ſawuſ ſpehkuſ ſanehmufe. Behgt! behgt! to winai tagad wajjadſeja. Warbuht kad taſ zelotajſ laundareſ ari mahzeſ apſihmeht. Mahte un meita, labi gehrbuſchahs, ar fuhrmani tahtaf aiſbraukſchāſ! Behgt! behgt! tā wina tilai dohmaja. Mahte eegahja pee meitaſ.

„Nahz, Ana!“

„Es newaru. Manſ ſpehks ir pagalam. Ak, kad es jel nomirtu!“

Mahte bija iſmiſuſi. Siſdſapſinaſchana wina lohti beedeja.

„Uſreiſ puſnakti,“ fajija reiſneekſ tahtaf, „dſiſd laudis iſtabā ko dauſameeſ. Wini ſteidſahs uſ tureeni. Taſ ko wini par nomiruſchu turejuſchi, bija gultā fehduſ uſzehleeſ.“

„Man ir nauda noſagta!“ wiſſſch fauz teem preti. Wini dohma, tā taſ ſlimneekſ muldetu. Bet wiſſſch teem to weetu parahdija, tur ta naudaſ-taſcha bijuſe. Wiſſſch ar iſſtahſtija, kaſ winam to naudu ſadſiſ.“

Mahte ſlatijahs welti pehz palihga. Fuhrmanis ſirguſ wehl nebija eejuhdiſ. Winaſ meita fehdeja tā lihkiſ uſ krehſla.

Giſenhart kundſe drihs ſanehmahs. Wina atſtahja ſawu meitu weenu un iſlihdā lehni no iſtabaſ pa durwim laulā. Zelotajſ ſtahſtija tahtaf:

„Es uſmohdohs,“ fajija ſlimneekſ. „Diwi ſlatiſti ſeeweefchi, weena jauna un ohtra weza bija manu naudu jaw ſawā rohlā dabujuſchāſ. Es gribeju pehz palihga ſault, bet newareju. Es atkritu gultā atpakat. Behz ilga laika es tilai ſpehju krehſlu kuſtinaht, kamehr pee maniſ eenahza un mani atrada.“

Wiſſſch nebija wiſ muldejiſ. Trakteeri, ſlimneeka iſtabai teeſcham preti bija pateeſi diwi kundſeſ bijuſchāſ, weena jauna ohtra weza. Winaſ bija ahtri aiſbraukſchāſ. Reiſneekſ gribeja tahtaf ſtahſtiht. Saimneekſ winam to ne-aklahwa un ſlatijahs pehz tahtu abejahm kundſehm, kuraſ ſche bija atbraukſchāſ.

(Uſ preekſchu wehl.)

Mahjas meers.

Mahs abuſ ſwehtas miſleſtibas ſaites fehja
Un wiſu muhſchu lohpā weenā beedribā,
Pee kruhts man glaufdameeſ ta til ko ſchmuſſohht ſpehja
Man apſohliht: „Tawſ buhſchu wiſa diſhwibā!“

Sau baſchu gabu eſam lohpā diſhwojuſchi, —
Arweenu muhſu miſliſſeſ-ſaitte ſiprojahs;
Mehs preekus, behdoſ eſam lohpā daubiſuſchi,
Mumſ ſaule ſpihbeja un wehtraſ uſmahjahs.

Bet muhſir meera pamati naw ſagrumuſchi,
Stary mumſ naw dumpiſ wehl ne weenreiſ gabijeſ;
Nekad mehſ paſaul'ſ gohdu, mantu ſahrojuſchi,
Ko ſweebroſ pelniſjam, ar to mumſ peetigeſ.

Mehſ ne-apſlauſcham tohs, kaſ dſihwo bagatibā,
Ar maſumu mehſ eſam gluſchi laimigi;
Pee bagateem miht daſchreiſ lepnumſ, augſtprahtiba,
Bet augſtprahtigeſ kriht ar' daſchreiſ breeſmigi.

Mumſ behrnini ir ſpirgti, mudri, paſlauſgi,
Tee ſeed tā rohſeſ muhſu diſhweſ dabſina;
Muhſ deenaſneeki miſle, tee ir uſtigiſi.
Mumſ meera, laimē pa-eet latra beenira. —

Grandi un feedi.

Rura sweze ilgaki deg?

(Teika.)

Luhdsu mihligus lasitajus, ar manim gara nostaiaght us Behniju, ahsemes, no kuras ari schi teika zehljehs, ko tagad stahstijechu.

Bajchu Behmeeschu kalnu widu, daudj gadus atpakaf, stahweja kohjcha weeta esara mala kohla buhdina ar falmu juntu; tai pretim kahdus simts johlus us kalnu stahweja gaujschi stalta pils, taifita no isjirsteem afmineem un ar kapara-bleka-juntu, ko par mescha-muischu faufaja.

Buhdina dsihwoja swejneeks ar fawu masu dehlenu diwi ween, un pahrtika no sweijoschanas.

Us pili nahza if rudeni waj seema Galdensteina leelkungs us jakti, ar leelu trahzi jehgereem un funeem, jaunkungeem un dahmahm, kuzahm labaki patika jaktis-schekhu schaudihht neka adatu wadiht un kam jahjama-pahtaga bij mihlaka neka pawedeens.

Toreis bija pili Belijola wahrds augsta gohda. Sulaini krawajahs pa pagrabu stary wihna wahtim, pilidami un augscha nesdami un us galdu likdami. Pawahrs atkal pa kehki strahdaja nojwihdis daschadus ehdeenus wahridams un fagatawodams. Jaktis-meisters atkal ar funeem darbojahs tohs mahjidams un ehdinadams, lai wifs buhtu pehz kahrtas, kad us jakti buhs ja-eet un kaweschanahs nebuhtu, zaur ko drihs maiji un amatu waretu paspehleht.

Kad jaktis-lais nebij, tad leelkungs fawu laifu pee spehlesgalda kawaja, spehledams un dserdams; wina gaspascha atkal taifija few stahiti ar fawahm meitahm; ta bij wifseem darba pilnas rohtas un wifa mescha-muischa dsihwoja ka pa kahfahm.

Us juntu wehja-karogi tschihkstedami grohsijahs, us trepehm laki fawas lugas naudeja un dasch-daschadi chrmojahs, pa gangeem wehisch zauri speesdamees schwalsteja, pagalmi funi rehjahs un kuzja, wifa pili durwis spebrahs wala un zeet, ka rihbeja ween. Leelkungs ar faweem beedreem lihds pufnaktei meelohjahs pee wihna glahsehm, kamehr paschi wairs nesinaja, kas ar pascheem noteek, ka spehli suhd un azis welkabs z.e.t. Sulaini, kad kungus us dufu bij pawadijuschy, ballejahs ar pahri palikuschu dschreenu tapat ka schee papreeschu, dohmadami, tas ir muhsju peenahkums par muhsju grubhteem publineem.

Bet par brihaumu, jwehtdeenas gan leelkundu kalenderu neweenas nestahweja, waj nu kalenderneeks tahs bij aismirjis peelikt jeb winas zitadi bij suduschas; to ihsti nesinu teikt, tik to sinu, ka wifa pili neweens tahs neswehtija. Meschamuischaj ari flahht nebij nekahdas basnijas, ka zitahm kristigahm pilim mehds buht. —

Esar-malas buhdina bij pawisam zitadi. Kad seema uguns kulda bij isdfsjis, waj kad wafara faules pehdigege stari debefs-mala bij nosuduschy un wifa daba us faldu dufu eemidsinajahs meega-mahtes flehpi, tad apaksch falmu juntina neka wairaf newareja jadsirdeht, ka wakara dseefmu un luhgschanu, kas no weza wihra un wina dehla weenteesigahm luhpahm mihlam Deewam par gohdu atskaneja, par brihtianu wehlah abu guletaju lehna elpas willschana. Bee rihta-dseefmas winus mohdinaja kasa kuhstina meerinadama, pa wifu deenu wezais ar dehlu runadams leelaku trohlfni jaw nedarija,

ka wilnijchi esara, kas pee laiwas malas peesitahs. — Us pili swejneeks labprahht negahja, ja wajjadriba nebija; jo wiasch peedereja pee tahs flusahs tizibas beedribas, ko fauja par Behmeeschu brahteem, kuri no wifseem pasauligeem preekeem atrahwahs. Tee lahiti un johki, kas pili bij dsirdami, winam ta bij preti, ka sirgam wafara karsta laika dunduri. Wezam swejneekam daschlahht islikahs, it ka buhtu is ta reebiga trohlfchona wehl zitu balji dsirdejis, kas ka baljs pee schi musihka skaneja, lai gan newareja fapraft, no kureenes ta nahza. Wezais swejneeks fawu dehlu, kas winam siwis pils-kalna palihdseja usnest, nekad pili lihds nenehma, bet tam lifa pee wahrteem gaidiht, kamehr siwis pawahram bij eeswehtris un fawu lihdsibu preti dabujis. Mana galwa un sirds, ta gohdigais wihrs dohmaja, wairs pehz scha musika nedanzohs; bet mana Tenijcha (ta swejneeka dehlu fauja) kahjas wehl nawstingras, schim musihkam preti turetees.

(Turpmat beigums.)

Upe upe.

Dsila upe wilno strauji,
Es tai pakaf luhsojohs;
Tulschy, tulschy winas frauji,
Kurds weentuls sehrojohs.

Lawa djelme dsila, dsila,
Lawi wilni spehzigy,
Un aif teem tur mana mihla
Statahs leijs skumigi.

Upes straume, waj ta spehtu
Scheitan mani notureht?
Wilni, muhsri newaretu
Zeta mani aiskaweht.

Un ta straume ausin augahs
Upes krafts ruhhdama;
Daba dufmu pilna raugahs, —
Wilni kahjas flapina. —

Un es gabshohs straume eefschu
Spehjeem wikneem farodams,
Mihlais gaischais lohgs man preefscha
Manim zeku rahdidams.

Un kad mehnefs alspihd lohga,
Swajgsnes lohpa Deewu teiz;
Tad pee wina rohschu-lohla
Sirds pee mihlakajahs steis.

Behrsinisch.

Smeklu stahstisch.

Preefsch ne-ilga laika tila kahdam eefsch dula-nama prahhts, kapehz wiasch te tizis atwehts. Wiasch atbildeja: „Zaur weenu stihdu.“ —

„Ka ta?“ — „Ja pasauale teiza: es esohht trafs;“ Bet es teizu: ta pasauale ir trafa.“ — „Es tiku pahrtauts!“

Mihla.

Es ne-efmu meefa, no meefas efmu dsimis, man naw ne deguna ne ausis; man nogreesch galwu, dohd dsert, leel pastaigahht: tad waru preefsch kungeem un kalpeem pastahweht.

G. J. B.—n.

Atbildebams redaktehrs Ernst Plates.